

Verkiezingsdebat: positie producenten versterken

Hoe krijgen we een eerlijkere margeverdeling in de keten? Dat was het thema van het verkiezingsdebat op donderdag 30 augustus van de gezamenlijke agrarische vakbonden (NVV, NMV, NVP en NAV). De vakbonden konden een kleine 200 mensen verwelkomen. Vrijwel alle Kamerleden vonden dat de NMa de huidige regels te strikt uitlegt.

Om die positie te versterken zouden de producenten op de een of andere manier onderling afspraken moeten kunnen maken over het productievolume en/of over de prijs. En dat wordt door de NMa en de mededingingsregels onmogelijk gemaakt. 'In het huidige verdienmodel en het bijbehorende krachtenveld waarin de bedrijven steeds groter worden, blijft het steeds toenemende risico op het boerenerf liggen', stelde NVV-voorzitter Wyno Zwanenberg tijdens het debat. Gespreksleider Jan Middendorp zorgde op scherpe en humoristische wijze

voor een heel levendig debat met landbouwwoordvoerders van de SP, VVD, CDA, D66, SGP en Groen Links.

MACHT IN DE KETEN

Vrijwel alle (kandidaat) Kamerleden vonden dat de NMa de regels erg strikt uitlegt en dat de huidige regels veel meer ruimte bieden. Daar heeft de kamer ook al een motie over aangenomen die echter door staatssecretaris Bleker ongelooflijk traag wordt uitgevoerd. Verder vonden ook de meeste politici dat vervolgens ook de Europese mededingingsregels verruimd moeten worden. Jaco Geurts, CDA, wil de margeverdeling in de keten prominent bovenaan zetten en streeft naar een kostprijsregulering in de keten met een monitoringssysteem zoals dat ook in Groot-Brittannië en Duitsland plaatsvindt. Helma Lodders, VVD, benadrukte het afschaffen van regels en meer vrijheid van de markt. 'De invloed van de NMa is teveel gericht op het beschermen van de consument. Agrarische producenten

worden beperkt wanneer ze volume- of prijsafspraken willen maken.'

Marc Jansen (Centraal Bureau Levensmiddelen) relativeerde de macht van de supermarkten in de keten en verwees naar de sterke positie van concerns als Friesland Campina, Vion en The Greenery. Het is hem een gruwel dat producenten ingrijpen in marktwerking. 'Dat zijn ondernemers. Supermarkten hebben net zoveel last van de NMa als de agrarische producenten', aldus Jansen.

WEINIG OPVOLGERS

Aan het einde van de avond kwam de opvolgingssituatie in de landbouw nog nadrukkelijk aan de orde. Op dit moment is het aantal opvolgers extreem laag, vanwege het gebrek aan perspectief in veel sectoren. Dit vonden de aanwezige politici ook erg zorgelijk en men vond, dat de regelingen voor jonge agrariërs verbeterd en verruimd zouden moeten worden.

NAV

Positieve start aardappelmarkt 2012

De aardappelmarkt ziet er veel positiever uit dan vorig jaar. Voor fritesaardappelen lijken prijzen boven de kostprijs haalbaar. Of er werkelijk 'top'prijzen gaan komen, is nog niet te voorspellen.

Het begin van seizoen 2012 laat zich heel anders aanzien dan de start van oogst 2011. De situatie op die markt is ook duidelijk heel anders dit jaar. Ten eerste is het areaal in Noordwest Europa (Duitsland, België, Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland) onder invloed van de slechte prijzen van vorig jaar met ca. 6% gedaald. Ten tweede laten de resultaten van de eerste proefoogstingen zien dat we dit jaar niet meer dan een gemiddelde opbrengst kunnen verwachten, terwijl we vorig jaar een top-oogst hadden.

MINDER TONNEN

Als we het areaal in de EU-5 in 2012 (513.000 ha) vermenigvuldigen met de

gemiddelde opbrengst van de laatste 15 jaar (46 ton) dan komen we iets boven de 23 miljoen ton uit. We weten ook uit de resultaten van de afgelopen 15 jaar dat het omslagpunt voor prijzen rond de kostprijs bij ca. 21,5 miljoen ton ligt. Daarbij gaan we wel uit van een normale marktsituatie en een normale vraag in de markt. De ontwikkelingen op de termijnmarkt van de afgelopen weken laten zien dat er nog veel onzekerheid in de markt is over de beschikbare hoeveelheid aardappelen. De opbrengst kan door weersomstandigheden, zoals het extreem warme weer in het weekend van 18 augustus, nog verder tegenvallen. Daarmee kunnen we dus dichterbij de buurt van het omslagpunt komen.

MEER VRAAG

Verder lijkt het er op dat de vraag in de markt groter is dan normaal. In delen van Oost-Europa vallen de opbrengsten erg tegen. Daarnaast liggen de verwerkingscijfers op recordhoogte. Er blijkt vraag

uit andere werelddelen. Hierdoor kan het omslagpunt voor goede prijzen hoger liggen dan de historische 21,5 miljoen ton. In ieder geval hebben de vroege aardappelen een veel betere prijs opgebracht dan vorig jaar. Het april 2013 contract heeft in week 34 zelfs even de 24 euro aangetikt. Dat is een goed prijsniveau. Ook de transactielijsten van VTA en Agriprins laten zien dat er in de fysieke markt al transacties zijn geweest van 20 euro en hoger.

BETERE STEMMING

De komende weken zal het steeds duidelijker worden wat de opbrengst werkelijk gaat worden en wat de daarbij behorende prijzen gaan zijn. In ieder geval verwacht de NAV goede prijzen. Op de Aardappeldemodag in Westmaas op 22 augustus was het prettig te ervaren dat er in de aardappelsector een veel betere stemming heerst dan vorig jaar. Er werd druk gespeculeerd over wat dit seizoen zal gaan brengen.

NAV

Naast de tragedie in Syrië, de Eurocrisis en de naderende Amerikaanse presidentsverkiezingen is de afgelopen zomer de publieke discussie beheerst door de ontwikkelingen op de internationale graanmarkt. Een krappe voorraadpositie gecombineerd met een aantal tegenvallers in graanopbrengsten doet de wereld schrikken en leidt tot oplopende graanprijzen, die voor akkerbouwers eindelijk op een kostendekkend niveau komen. En dan komt ook meteen de 'aap uit de mouw' dat een aantal boerenbestuurders en agrarische verwerkers meer oog hebben voor de korte termijn belangen van de afnemers (veehouderij en de consument) dan voor de belangen van de graanproducenten. En daar wringt zich nou juist de schoen! De wereldwijde graanproductie is structureel de afgelopen 30 jaar te weinig met de toenemende vraag meegroeid. Als gevolg van de lage opbrengstprijzen in deze periode loonden investeringen in akkerbouw en graanteelt niet. De heersende politieke opvatting was eerder dat bij de overschotten zoals

in de jaren tachtig de agrarische markten geliberaliseerd moesten worden en dat import uit derde landen beter was dan onze lokale productie...

Nu vangnetten, zoals interventie, op een behoorlijk niveau inderdaad zijn afgeschaft en 'de markt haar werk moet doen' zien we de gevolgen met een sterk fluctuerend prijsniveau. Direct grijpen landen als Rusland en Argentinië naar export beperkende maatregelen en beginnen graanverwerkers aan een klaagzang over de zogenaamde 'hoge graanprijzen'. Graanprijzen die eindelijk weer het absolute prijspeil van 1983 benaderen... De oplossing ligt wat NAV betreft in een terugkeer naar landbouwpolitiek met productiegaranties in plaats van een toeslagstelsel dat gebaseerd is op tegenprestaties in de orde van landschapsbeheer en vergroening. Natuurlijk moeten we niet weer terug naar de fouten van rond 1980 met ongebreidelde overschotten. Met een slimme inzet van intern marktbeheer, flexibele ethanolbijmenging en het terughalen naar Europa

van de plantaardige eiwitvoorziening maken we het landbouwbeleid goedkoper, de voedselzekerheid groter en de inkomenspositie van boeren stabiel.

De weersomstandigheden in enkele delen van Noord-Nederland van de afgelopen week vormen het bewijs dat het onder normale omstandigheden kunnen opbouwen van een financiële buffer een 'must' is. Zware buien van 100 mm of meer zorgen niet alleen voor stagnatie in de oogst maar vooral ook voor oogstverliezen. Ondanks verzekeringen komt het leeuwendeel van de schade op het bord van de individuele boer. Soms zelfs wordt de schade versterkt doordat als gevolg van overheidsmaatregelen bij overstromingen met oppervlaktewater pootaardappelen worden afgekeurd en de status 'waarschijnlijk besmet' krijgen opgespeld. Dergelijke teeltrisico's zijn alleen te dragen bij een gezonde, renderende bedrijfsvoering. Dat is het doel wat wij als NAV voor onze sector nastreven, niet vertroebeld door belangen van derden.

Teun de Jong

Surplussuiker alleen voor aantrekkelijke prijs

Met de recente toewijziging van het suikerquotum en de aanpassing van het systeem surplussuiker zijn de bietentelers wederom vroeg op de hoogte op welke voorwaarden de suikerbieten in 2013 geteeld kunnen worden.

Het opvallendste is de verplichte levering van de eerste 5 % surplussuiker met dezelfde uitbetalingscondities als de quotumbieten. De volgende 10% surplusbieten mogen nu afgerekend worden tegen een iets hogere prijs van € 28 per ton of doorgeschoven worden naar oogst 2014. Cosun heeft blijkbaar geconstateerd dat telers niet meer ha's bieten gaan telen voor prijzen rondom de € 26 tot € 28 per ton suikerbieten. Zeker bij de huidige graanprijzen is dat ook niet lonend. Om telers toch iets meer bieten te laten telen is daarom de constructie bedacht om de eerste 5 % surplusbieten uit te betalen als quotumbieten.

MARKTPRIJS HOGER

Bij velen zal de gedachte teruggaan naar het vroegere mengprijsstelsel, waar destijds naast A- en B-bieten ook C-bieten (vergelijkbaar met surplus) voor 5%

bijgemengd was. Het verschil is echter dat destijds deze C-bieten vaak voor zeer lage prijzen waren te verwerken. Momenteel ligt de prijs van industriële- en wereldmarktsuiker op een veel hoger niveau dan destijds de C-suiker. De huidige marktsituatie voor industriële- en wereldmarktsuiker rechtvaardigt ook een hogere prijs voor surplussuiker, die ook hoger ligt dan € 28 per ton suikerbieten. Cosun weet echter dat er altijd structureel 10 tot 20% surplussuiker boven het quotum wordt geproduceerd omdat elke bietenteler zijn suikerquotum vol wil hebben.

VIJF PROCENT

De huidige marktsituatie rechtvaardigt volgens Cosun een hogere surplussuikerproductie van minstens 5%. Vandaar dat nu de eerste 5% nog wel verplicht geleverd moet worden, maar dan wel voor een meer aantrekkelijke prijs. De NAV kan hier mee leven onder de voorwaarde dat de suikermarkt nauwlettend in de gaten wordt gehouden. Het moet wel zo zijn dat deze eerste 5% surplussuiker de uitbetalingsprijs rechtvaardigt en dat daar geen verlies op wordt geleden zoals destijds met de C-suiker in het mengprijsstelsel.

De NAV meent ook dat bij de surplusbieten die voor lagere prijzen worden afgeleverd, de teler de keus moet houden tussen doorschuiven of afrekenen. De NAV is blij dat deze mogelijkheid die in het verleden ook heeft bestaan, nu weer is teruggehaald.

NAV

Willem Romme: 'Goede bodem basis voor bedrijfsresultaat'

Akkerbouwer Willem Romme (32) neemt deel aan het project Masterplan Mineralen Management. Groenbemesters na de graanteelt vormen in dit project het speerpunt voor de Brabantse akkerbouwer. 'Ik hoop een groenbemester en zaai- en bemestingsmethode te vinden die bij mijn bedrijf past.'

De afgelopen zes jaar zaaide Willem Romme, akkerbouwer in het Brabantse Standdaarbuiten, geen groenbemester na tarwe. 'Ik zit op kleigrond. De tijd tussen zaaien en onderwerken bleek vaak te kort om een goed gewas groenbemester te krijgen. Bovendien beperkte de groenbemester me in de mogelijkheden compost optimaal te benutten', verklaart Romme. Het gebruik van compost past in Romme's strategie om de structuur van de bodem te verbeteren. 'Ik heb altijd al veel interesse gehad in de bodem. Dat is de basis van een goed bedrijfsresultaat, vandaar dat ik daaraan veel aandacht besteed.' Romme draineert en egaliseert jaarlijks een deel van zijn bedrijf. Bovendien verhakstelt hij alle tarwestro en werkt dit onder. 'Natuurlijk gaat dat je in een jaar als dit, met goede stroprizen, wel eens aan het hart. Maar uiteindelijk betaalt die extra aandacht voor de bodem zich terug in de opbrengsten.'

PROJECTEN

In zijn bedrijfsvoering laat Romme zich onder andere adviseren door DLV. Boven-

dien staat de akkerbouwer open voor allerlei projecten waar hij nieuwe kennis en ervaring kan opdoen. Hij nam deel aan 'Telen met toekomst' en doet sinds vorig jaar mee aan het project Veldleeuwerik. Dit jaar sloot de Brabantse akkerbouwer zich aan bij het project Masterplan Mineralen Management (MMM, zie kader). Romme is een van de vijf bedrijven in Nederland waar wordt gekeken hoe oplossingen die op papier perspectief hebben qua mineralenmanagement, in de praktijk kunnen worden toegepast.

Door Romme's aandacht voor de bodem en de verbetering daarvan, beschikt de akkerbouwer al over veel gegevens waarop binnen het project wordt voortgeborduurd. 'Regelmatig nemen we monsters om te kijken wat de status van de bodem is, om zo optimaal bij te sturen.' Die schat aan informatie wordt volgens Romme nog groter nu hij deelneemt aan het project MMM. 'Vanuit dit project worden monsters genomen en uitgebreid geanalyseerd. Op basis van die uitkomsten hoop ik keuzes te kunnen maken.'

GROENBEMESTER

Bij Romme ligt de focus op het gebruik van groenbemesters. Want hoewel hij het gebruik daarvan heeft afgeschaft, ziet hij daarin wel perspectief als het gaat om het verbeteren van de bodemstructuur. 'Onze ervaring is echter dat er moeilijk een goed gewas groenbemester te krijgen is op klei. Maar als er technieken zijn die dat wel mogelijk maken, wie weet kan ik het dan toch weer inpassen.'

Willem Romme

Op 38 hectare graanstoppel werden drie verschillende groenbemesters (twee soorten bladrammanas, twee soorten gele mosterd en Japanse haver) ingezaaid met drie verschillende werktuigcombinaties. 'Die verschillen vooral in de diepte van de grondbewerking.' Daarnaast zijn verschillende bemestingsniveaus toegepast: 60 of 100 kg stikstof of 23 of 25 ton varkensdrijfmest. De proef is – dankzij de gunstige weersomstandigheden en de inzet van plaatselijk mechanisatiebedrijf – in drie dagen tijd aangelegd. Enkele dagen later viel wat regen. 'Daarmee is een goede basis voor de groenbemester gelegd.' Eind augustus stelt Romme vast dat de groenbemester op lichte grond een kleine voorsprong had. 'Die grond gaf net iets meer vocht op in de eerste dagen.' Tussen de verschillende behandelingen ziet Romme bovengronds nu geen duidelijke verschillen. 'Eind september beoordelen we de groenbemesters op beworteling. Na 1 oktober wil ik

lees verder op pagina 4

De machine waarmee een van de drie zaaimethodes is uitgevoerd, namelijk die van ondiep bewerken en zaaien. De machine beschikt over een dubbele rij met getande schijven, vervolgens verdeelementen voor het zaai- en als laatste een aandrukrol. De machine heeft een werkbreedte van 6 meter.

vervolg van pagina 3

'Willem Romme: 'Goede bodem basis voor bedrijfsresultaat'

zo snel mogelijk droog ploegen en de grond klaarleggen voor de winter. Dan is wat mij betreft de proef ten einde.' Die ruimte biedt het project ook. 'Dat is het mooie van de aanpak 'van papier naar praktijk', het moet passen binnen de normale werkwijze.'

KEUZE

De groenbemesters mogen dan na 1 oktober zo snel mogelijk worden ondergeploegd, het project is daarmee nog niet ten einde. 'De verschillende behandelingen hebben invloed op de status van de bodem volgend voorjaar. De voorjaarsbemonstering en -analyse horen daarom nog bij de proef.' Op basis van alle uitkomsten hoopt Romme een keuze te kunnen maken voor een bepaalde groenbemesters/grondbewerkingscombinatie die bijdraagt aan de bodemstructuur, de beschikbaarheid van mineralen en past binnen zijn bedrijfsvoering. Geen groenbemester zaaien blijft ook een optie. 'Alles hangt af van de projectresultaten.' Romme vindt het jammer dat het project MMM maar één jaar draait. 'Voortzetting ervan is afhankelijk van de toekomst van het Productschap Akkerbouw. Zolang dat

onzeker is, zijn dergelijk projecten dat ook. De omstandigheden waren dit jaar gunstig. Liever zou ik doorgaan met het project, zodat je ervaring opdoet onder verschillende omstandigheden.'

NAV

Bouwplan Willem Romme 2012

Wintertarwe	45 %
Consumptieaardappelen	20 %
Pootaardappelen	1,5 %
Suikerbieten	12 %
Zaaiuien	10 %
Knolselderij	5 %
Winterpeen	4,5 %
Diversen o.a. akkerranden	2 %
Totaal	105 ha

Masterplan Mineralenmanagement

Het MMM is een initiatief van de NAV, LTO Nederland en het Productschap Akkerbouw. De doelstelling van het Masterplan Mineralenmanagement (MMM) is een emissie-neutrale akkerbouw in 2030, met maximaal rendement en maximaal gebruik van biodiversiteit. Vanuit het project 'Optimale bodem- en bemestingsstrategie, van papier naar praktijk' werken vijf akkerbouwers op het eigen bedrijf aan maatregelen die bijdragen aan de doelstellingen van het MMM. De deelnemende bedrijven maken gebruik van analyses en deskundigheid van WUR-PPO/PRI, NMI, Bemestingsplan DLV Plant en het bodem- en nutriëntenplan dat door NMI, BILGG AgroXpertus en DLV Plant is ontwikkeld.

Flexibiliseren EU-suikersysteem gewenst

Onlangs is de NAV door het Ministerie van EL & I benaderd over hoe de NAV een eventuele afbouw van het huidige suikerquotumsysteem na 2015 ziet. De NAV weet dat de huidige regering voor afschaffing van het huidige systeem is. De NAV is echter van mening dat juist nu met de perikelen rondom de schaarste op de graanmarkt het huidige suikersysteem een lichtend voorbeeld is van een systeem dat de beschikbaarheid van suiker kan garanderen. Het enige dat nu nog

aangepast hoeft te worden is flexibilisering van het toe te wijzen quotum. Zolang het EU-suikerquotum niet 100% zelfvoorzienend is, blijft de EU afhankelijk van import en staat daardoor sterk onder invloed van schommelende prijzen op de wereldmarkt en de import uit de MOL- en ACP-landen. Door de hoeveelheid van het toe te wijzen suikerquotum jaarlijks tijdig te variëren kan deze problematiek ondervangen worden en de prijs in de EU binnen een bepaalde bandbreedte gehandhaafd blijven en wel zodanig dat de suikerbienteler lonend suikerbieten kan telen en de consument voor een redelijke prijs suiker kan kopen. De NAV meent dat dit de enige gewenste aanpassing is voor het EU-suikersysteem na 2015.

NAV

Good Food March

Laat horen wat je vindt van landbouw en voedsel. Aarde Boer Consument (ABC), waarin ook de NAV deelneemt, roept op om 19 september naar Brussel te gaan met als leus 'Good food and good farming'.

De leuzen:

- Het is hoog tijd voor eerlijke prijzen voor boeren en consumenten;
- Het is hoog tijd om het milieu serieus te nemen;
- Het is hoog tijd voor voedselsoevereiniteit;
- Het is hoog tijd om overal goed voedsel en goede landbouw voor elkaar te krijgen.

Meer info zie www.nav.nl of www.aardeboerconsument.nl

NAV

Nu lid worden

Gratis kennis maken met de NAV

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV? Word dan lid. Da's nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2013 betaalt u € 0,-.

Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2013 is de contributie slechts € 0,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt.

U ziet het: de NAV is uniek. Lid worden kan via het inschrijfformulier op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 – 329 130).

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 – 688 804

Regio Noordoost

Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Joop de Heer
0224 - 541 277

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

